

Rutin för stöd och närvaro vid vård i livets slutskede inklusive vak.	Godkänd av Medicinskt ansvarig sjuksköterska	Senast ändrad 2023-10-05	
	Kvalitetssäkrad av Palliativsjuksköterska		
Gäller för Omsorgsförvaltningen	Dokumentansvarig Medicinskt ansvarig sjuksköterska Avd. Uppdrag & Uppföljning	Beslutad datum 2023-10-05	
Deltagande avdelningar		Ersätter datum	

Rutin för stöd och närvaro vid vård i livets slutskede inklusive vak

Inledning

Rutinen innehåller information om stöd och närvaro vid vård i livets slutskede samt vak och beskriver ansvarsfördelningen mellan de olika professionerna. .

Rutin

Syftet är att ge patienten och dess närstående stöd och närvaro vid vård i livets slutskede

- Säkerställ ett grundläggande stöd för patienten och / eller de närstående genom att uppdatera relevanta kontaktlistor samt erbjuda trygghetslarm vid behov i de fall detta inte finns.
- Vid ytterligare behov av stöd erbjuds tät tillsyn av vård- och omsorgspersonal samt uppföljning av sjuksköterska vid behov.
- Vid behov av kontinuerlig närvaro av personal ordinerar vak.

Med vak avses att en vård- och omsorgspersonal kvarstannar hos patienten under den tid då det är beslutat. Vak innebär inte enbart närvaro hos patienten, utan innefattar bedömningar av behov och utförande av omvårdnadsåtgärder. Vak kan ordinerar för hela eller delar av dygnet, och ordinationen kan förändras efter behov. Vak ordinerar utifrån patientens och de närståendes behov. Det kan vara aktuellt med vak även då närstående finns hos patienten hela eller delar av tiden, om det är så att närstående inte kan eller orkar vaka enligt beskrivningen ovan. Sjuksköterska

ordinerar omfattning av vak utifrån medicinska eller omvårdnadsmässiga behov. Vak ordineras i regel när döden bedöms vara nära förestående.

Vid behov av extra resurs i form av personal vid andra tillfällen än vård i livets slut tas kontakt med enhetschef/chef i beredskap för gemensam planering.

Ansvar

Sjuksköterskas ansvar:

- Göra bedömning om behov av vak, inklusive regelbunden bedömning av fortsatt behov och omfattning.
- Informera vak om vilka omvårdnadsåtgärder som är aktuella, samt ge information som behövs för att bemöta patient och närstående på bästa sätt.

Enhetschefs ansvar:

- Se till att personal känner till rutiner om stöd och närvaro i livets slut.
- Verkställa ordination av vak och sträva efter att erfaren / ordinarie personal får uppgiften. Bäst är att låta den personal som känner patienten väl få denna uppgift och låta eventuell extra personal sköta den ordinarie vården.
- Fatta beslut i samråd med omsorgspersonal ifall vaket ska utföras av befintlig eller extra resurs.
- Vid behov av vak då ordinarie enhetschef inte är i tjänst verkställer enhetschef i beredskap ordinerat vak.

Omsorgspersonals ansvar:

- Ta emot och lämna rapport av kollegor eller vid behov sjuksköterska vid passets början och slut. Då det är inplanerat regelbundna besök av sjuksköterska nattetid kontaktar vaket tjänstgörande sjuksköterska i början av sitt pass för planering av besök under natten.
- Kontinuerlig dialog med sjuksköterska vid behov under passet.
- Regelbunden symtomskattning enligt ordination av sjuksköterska.
- Genomföra omvårdnad enligt IVP VILS.
- Den som sitter vak ska inte lämna patienten, utan få avlösning vid behov.
- Den som sitter vak ska vara uppmärksam på förändringar / försämringar hos patienten och kontakta sjuksköterska vid behov.

- Den som vakar ska känna till hur omvårdnadsåtgärder kan användas i symtomlindrande syfte, till exempel lägesändringar, munvård och positionering. Till hjälp för detta finns häftet [Lathund för undersköterskor](#) på Svenska Palliativregistret

Närstående

Närstående ska erbjudas möjlighet till vila eller avlastning. Vid vård på särskilt boende bör det finnas förutsättningar att erbjuda de närstående möjlighet till övernattning. Målet är att de närstående ska vara delaktiga, välinformerade och få det stöd de behöver. Vak kan ordinerars även då närstående finns hos patienten.

Rutinen baseras på rekommendationer i Nationellt vårdprogram palliativ vård [När döden är nära](#).